

Mia Margarete Braaten, 30.08.2026

1) Gi ansatte tid til å lese

Øk bemanningen i barnehagene og unngå at nye leseoppgaver går på bekostning av pedagogisk leders plantid. Ansatte vet at lesing er viktig, men mangelen på tid gjør det vanskelig å prioritere. Flere ansatte på avdelingen vil gi større handlingsrom til høytlesning, små lesegrupper og samtaler om litteratur. Dette er aktiviteter som vanskelig lar seg gjennomføre når bemanningen er presset.

2) Sikre tilgang til bøker av god kvalitet

Gi barnehager øremerkede midler til innkjøp av litteratur. Barnehagens tilgang til bøker bør ikke være avhengig av tilfeldige donasjoner eller loppemarkedrester. Alle barn bør få møte aktuelle, varierte og litterært gode bøker. Når barn får tilgang til et rikt og oppdatert litteraturutvalg øker sjansen for at de finner historier som vekker nysgjerrighet, engasjement og leseglede.

3) Styrk samarbeidet mellom bibliotek og barnehage

Alle barnehager bør ha systematisk samarbeid med sitt lokale bibliotek. Bibliotekene kan bidra med bokkasser, temapakker, veiledning og oppdaterte boksamlinger. Dette kan redusere forskjeller mellom barnehager med ulike økonomiske rammer og styrke bibliotekenes plass i samfunnet. Samarbeid med biblioteket kan også bidra til at barnehagene får tilgang til et bredere og mer oppdatert litteraturutvalg enn det de kan bygge opp alene.

4) Gjør mangfoldig litteratur lettere tilgjengelig

Barnehageansatte trenger bedre oversikt over litteratur som speiler dagens barnegrupper. Mange ønsker å jobbe med mangfoldig litteratur, men vet ikke hvor de skal finne den. For å kunne ta gode pedagogiske valg trenger ansatte oversiktlige verktøy og ressurser. Når personalet lettere finner bøker som speiler ulike erfaringer og livssituasjoner, blir det også enklere å skape lesestunder som oppleves relevante og meningsfulle for flere barn. Som initiativtaker til den digitale ressursbanken «Mangfold i boka» har jeg erfart at mange ansatte etterspør hjelp til å finne bøker som speiler ulike familier, språk, kulturer, funksjonsvariasjoner og livssituasjoner. Dette trenger vi enda mer av og kunnskapen om gode ressurser må spres slik at det ikke er tilfeldig hvilke barnehager som har kjennskap til hjelpsomme ressurser.

5) Barn trenger både bøker de kan kjenne seg igjen i og lære av

Barn utvikler ikke bare leselyst gjennom å bli lest for. De utvikler også leselyst når de møter karakterer, familier og erfaringer de kan kjenne seg igjen i. Samtidig gir litteraturen muligheten til å bli kjent med mennesker, livssituasjoner og erfaringer som er ulike deres egne. Dette kobler leselyst, språk, identitet og inkludering sammen. Eksisterende ressurser bør også gjøres lettere tilgjengelige, slik som NAFOs flerspråklige fortellinger. Fortellingene gir barn mulighet til å møte historier fra ulike land, språk og kulturer, og kan bidra til identitetsbekreftelse både gjennom karakterene, språkene og fortellingenes kulturelle opphav. Samtidig gir de alle barn innsikt i erfaringer og fortellingstradisjoner fra ulike deler av verden. Slik kan litteraturen både skape gjenkjennelse og utvide barnas perspektiver.

6) Gi ansatte støtte til litteraturarbeidet

Utvikle flere leseveiledere og praktiske ressurser som viser hvordan ansatte kan arbeide med bøker gjennom dialogisk lesing. Noen ansatte kan oppleve usikkerhet knyttet til visse temaer eller bøker. Veiledere kan gjøre det lettere å bruke et bredere litteraturvalg og støtte samtaler med barna. Dette kan bidra til at flere bøker faktisk blir tatt i bruk, også bøker som tar opp temaer ansatte kan oppleve som utfordrende eller uvante.

7) Gjør bøkene synlige og tilgjengelige for barna

Bøker bør være tilgjengelige i barnas høyde på alle avdelinger. Når bøker er synlige og lett tilgjengelige, får barna mulighet til å oppsøke litteratur på eget initiativ og vende tilbake til fortellinger de er opptatt av. Gjentatte møter med de samme bøkene kan styrke både interesse, forståelse og leseglede. Avdelingens utforming bør derfor ikke være begrensende for å gjennomføre lesestunder, men at planløsningen heller gjør det mulig å både kunne lese bøker og samtidig ha oversikt på avdelingen.

Lesekommisjonen bør ikke bare spørre hvordan vi kan få flere lesestunder i barnehagen. Vi må også spørre hvilke bøker barna møter. Barnas leselyst styrkes når de møter litteratur som oppleves relevant, gjenkjennelig og tilgjengelig, og når ansatte har tid, kompetanse og ressurser til å bruke litteraturen aktivt i hverdagen. Målet bør ikke bare være at barn blir lest for ofte, men at alle barn får møte litteratur som de kan kjenne seg igjen i og som utvider forståelsen av verden rundt dem. Lesekommisjonen bør også ha tett dialog med praksisfeltet for å sikre at forslagene er praktisk gjennomførbare i en travel barnehagehverdag.